1.2. ПРАВОВЕ ТА НАУКОВО-ПРИКЛАДНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

ЮРИДИЧНА СИТУАЦІЯ: ОБВИНУВАЧЕННЯ НЕ ДОЗВОЛЯЄ ЗАХИСНИКУ ПРИЗНАЧИТИ ЕКСПЕРТИЗУ - ШЛЯХИ РІШЕННЯ ТА ПРАВОВОГО АНАЛІЗУ[1]

Ханін С. Д.

Реферат. Ханін С. Д., адвокат і керуючий партнер Amber Law Company, аналізує на сторінках видання «Закон і Бізнес» ситуацію з провадження, підсудного Вищому антикорупційному суду: детектив відмовив захиснику в клопотанні про призначення експертизи матеріалів негласних слідчих (розшукових) дій, а слідчий суддя ВАКС залишив скаргу на таку постанову без задоволення. Вихідною тезою автора є рівність можливостей сторін обвинувачення і захисту щодо проведення експертиз. Слідчий суддя вважав, що захист не навів конкретних обставин, які викликають сумнів у достовірності протоколів НСРД, перевірка записів на ознаки монтажу, неприродні паузи чи невідповідність міміки й звукового ряду на стадії розгляду скарги неможлива, а відомості про технічні засоби фіксації становлять державну таємницю; при цьому він послався на постанови Верховного Суду від 20.05.2020 у справі № 585/1899/17 та від 07.10.2020 у справі № 725/1199/19. Автор послідовно спростовує ці аргументи. По-перше, висновки касаційного суду, обмеженого ст. 433 КПК України, стосуються оцінки доказів під час ухвалення вироку, тоді як слідчий суддя має вирішити, чи є підстави для експертизи з метою перевірки допустимості доказу й забезпечення права на захист і змагальності. По-друге, Верховний Суд допускав обґрунтування сумнівів технічними висновками спеціалістів, захист такий висновок надав, проте слідчий суддя процитував позицію вибірково. По-третє, ознаки втручання в аудіо- чи відеозапис можуть бути непомітними під час прослуховування або перегляду, і виявити їх здатен саме експерт, до того ж на досудовому розслідуванні. По-четверте, з посиланням на ст. 246 і 266 КПК автор показує, що за наявності обґрунтованих підстав носії інформації та технічні засоби можуть досліджувати спеціалісти або експерти. Ханін С. Д. доходить висновку, що заперечення ВАКС, НАБУ і САП проти експертиз, яких просить захист, за умови, що детективи призначають експертизи на власний розсуд, не мають належного обґрунтування. Матеріал корисний адвокатам, слідчим суддям і судовим експертам у галузі дослідження звукозаписів і відеозаписів.

Ключові слова: призначення експертизи, сторона захисту, рівність сторін, негласні слідчі (розшукові) дії, слідчий суддя, Вищий антикорупційний суд, автентичність звукозапису, висновок спеціаліста, державна таємниця, змагальність.

Legal Situation: The Prosecution Prevents the Defence from Ordering an Expert Examination – Ways of Resolution and Legal Analysis

Khanin S. D.

Abstract. In this commentary, first published in the legal weekly Zakon i Biznes, attorney Semen Khanin (Khanin S. D.), managing partner of Amber Law Company, analyses a case before the High Anti-Corruption Court in which a detective refused a defence motion to order an expert examination of covert investigative action records and the investigating judge dismissed the defence complaint. The

judge reasoned that the defence had not shown concrete grounds to doubt the authenticity of the records, that checking them for editing, unnatural pauses or audio-visual mismatches was impossible at that stage, and that details of recording equipment are a state secret, relying on Supreme Court rulings of 20 May 2020 (case No. 585/1899/17) and 7 October 2020 (case No. 725/1199/19). The author argues, first, that these cassation rulings, limited by Article 433 of the Criminal Procedure Code of Ukraine, concern the evaluation of evidence at trial, whereas an investigating judge must decide whether there are grounds for an examination to test admissibility and secure the right to defence. Second, the Supreme Court accepted that doubts may be substantiated by specialists' technical opinions, and the defence had submitted one, which the judge disregarded through selective quotation. Third, tampering may be undetectable by listening or viewing and can be established by an expert during the pre-trial investigation. Fourth, Articles 246 and 266 of the Code allow storage media and devices to be examined by specialists or experts where justified. The author concludes that refusing defence-requested examinations while detectives order any examinations they see fit lacks justification. The analysis is useful for defence lawyers, investigating judges and audio and video forensic experts.

Keywords: expert examination, defence, equality of arms, covert investigative actions, investigating judge, High Anti-Corruption Court, authenticity of recordings, specialist opinion, state secret, adversarial proceedings.

Першоджерело: *Ханін С. Д. Закон і Бізнес. Реферат оприлюднено в журналі 23.03.2025.*

References

1. Khanin S. D. Yurydychna sytuatsiia: obvynuvachennia ne dozvoliaie zakhysnyku pryznachyty ekspertyzu - shliakhy rishennia ta pravovoho analizu [Legal Situation: The Prosecution Prevents the Defence from Ordering an Expert Examination – Ways of Resolution and Legal Analysis] : referat. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi. 2025. Vol. 10, No. 2 (56). URL: https://expertize-journal.org.ua/all-news/14840-yuridichna-situatsiya-obvinuvachennya-ne-dozvolyae-zakhisniku-priznachiti-ekspertizu-shlyakhi-rishennya-ta-pravovogo-analizu (onovlena versiia vid 23.03.2025). [in Ukrainian].